

CENTRUM MEDYCZNE KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO

Program szkolenia specjalizacyjnego
w dziedzinie
PSYCHOSEKSUOLOGII

dla osób posiadających tytuł zawodowy magistra uzyskany na kierunku studiów
w zakresie psychologii

Wacław Chace

Z upoważnienia
MINISTRA ZDROWIA
SEKRETARZ STANU

Józefa Szczurek-Żelazko

05-06-2018

Warszawa 2018

Program szkolenia specjalizacyjnego opracował zespół ekspertów:

- 1) Prof. dr hab. Zbigniew Lew-Starowicz – konsultant krajowy w dziedzinie seksuologii; Przewodniczący Zespołu
 - 2) Prof. dr hab. Maria Beisert – przedstawiciel konsultanta krajowego
 - 3) Prof. dr hab. Józef Gierowski – przedstawiciel konsultanta krajowego
 - 4) Dr Filip Szumski - przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Seksuologicznego
 - 5) Mgr Monika Szymańska – przedstawiciel CMKP
-

I. PROGRAM SZKOLENIA SPECJALIZACYJNEGO

1. ZAŁOŻENIA ORGANIZACYJNO-PROGRAMOWE

A. Cele szkolenia specjalizacyjnego

- 1) Rozwój wiedzy z zakresu seksuologii, nauk medycznych i humanistyczno-społecznych umożliwiającej rozumienie i rozwiązywanie problemów związanych z seksualnością.
- 2) Nabywanie i doskonalenie umiejętności wykorzystywania wiedzy w działalności diagnostycznej, terapeutyczno-rehabilitacyjnej, eksperckiej, orzeczniczej.
- 3) Nabywanie i doskonalenie wiedzy i umiejętności potrzebnych do stosowania psychologicznych metod terapii zaburzeń i problemów seksualnych.
- 4) Rozwój świadomości metodologicznej.
- 5) Rozwijanie wysokich standardów funkcjonowania zawodowego (etyka zawodowa) w kontakcie z pacjentem i jego rodziną oraz we współpracy z pracownikami służby zdrowia.

B. Uzyskane kompetencje zawodowe

Absolwent szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie psychoseksuologii uzyska szczególne kwalifikacje zawodowe umożliwiające:

- 1) samodzielne, stawianie diagnozy psychologiczno – seksuologicznej;
- 2) wskazywanie i planowanie postępowania terapeutycznego i/ lub rehabilitacyjnego w zakresie wyznaczonym psychologiczno - seksuologiczną diagnozą pacjenta;
- 3) stosowanie psychologicznych metod leczenia zaburzeń i problemów seksualnych;
- 4) stosowanie psychologicznych metod rehabilitacji zaburzeń i problemów seksualnych;
- 5) wydawanie opinii psychologiczno – seksuologicznych;
- 6) opracowanie programów profilaktyki i promocji zdrowia seksualnego;
- 7) opracowanie i przeprowadzanie/wykonywanie programów edukacji seksualnej.

Ponadto psychoseksuolog będzie uprawniony do:

- 1) udzielania konsultacji;
- 2) wystawiania specjalistycznych opinii i zaświadczeń;
- 3) udzielania konsultacji w kwestiach zdrowia publicznego i polityki społecznej;
- 4) edukacji innych profesjonalistów.

C. Sposób organizacji szkolenia specjalizacyjnego

Szkolenie specjalizacyjne prowadzone jest zgodnie z programem szkolenia specjalizacyjnego i kończy się egzaminem. Kierownik specjalizacji na podstawie programu przygotowuje indywidualny plan szkolenia specjalizacyjnego określający warunki i przebieg szkolenia zapewniający opanowanie wiadomości i nabycie umiejętności praktycznych określonych w programie specjalizacji. Szkolenie specjalizacyjne odbywa się poprzez uczestniczenie w kursach, warsztatach, udział w stażach w wytypowanych instytucjach, samokształcenie drogą studiowania piśmiennictwa oraz nabywanie doświadczenia w wyniku realizacji zadań praktycznych.

Szkolenie specjalizacyjne obejmuje 5 bloków:

- I. Blok podstawowy
- II. Blok: Seksuologia rozwojowa
- III. Blok: Seksuologia kliniczna
- IV. Blok: Seksuologia sądowa
- V. Blok: Seksuologia społeczno – kulturowa

2. OKRES SZKOLENIA SPECJALIZACYJNEGO

Czas trwania szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie psychoseksuologii dla osób posiadających tytuł zawodowy magistra uzyskany na kierunku studiów w zakresie psychologii wynosi cztery lata w tym staż podstawowy obejmujący wykonywanie czynności zawodowych.

Plan szkolenia specjalizacyjnego Bloki, moduły, kursy specjalizacyjne, staże kierunkowe	Liczba godzin	Liczba dni roboczych
I. BLOK PODSTAWOWY		
Moduł I Status seksuologii jako nauki Kurs specjalizacyjny: 1. „Status seksuologii jako nauki w Polsce i na świecie”	6	1
Razem czas szkolenia w ramach modułu	6	1
Moduł II Pojęcie normy i patologii seksualnej Kurs specjalizacyjny: 1. „Pojęcie normy i patologii seksualnej”	6	1
Razem czas szkolenia w ramach modułu	6	1
Moduł III Zdrowie seksualne Kurs specjalizacyjny: 1. „Zdrowie seksualne”	12	2
Razem czas szkolenia w ramach modułu	12	2

II. BLOK SEKSUOLOGIA ROZWOJOWA		
Moduł I Rozwój seksualny w okresie dzieciństwa Kursy specjalizacyjne: <ol style="list-style-type: none"> 1. „Rozwój seksualny w okresie dzieciństwa” 2. „Rozwój seksualny w okresie dzieciństwa – urazy wczesnodziecięce, diagnoza i interwencje” – warsztaty praktyczne 	24 24	4 4
Razem czas szkolenia w ramach modułu	48	8
Moduł II Rozwój seksualny w okresie dorastania Kursy specjalizacyjne: <ol style="list-style-type: none"> 1. „Rozwój seksualny w okresie dorastania” 2. „Rozwój seksualny w okresie dorastania” – warsztaty praktyczne 	24 24	4 4
Razem czas szkolenia w ramach modułu	48	8
Moduł III Rozwój seksualny w okresie dorosłości Kursy specjalizacyjne: <ol style="list-style-type: none"> 1. „Rozwój seksualny w okresie dorosłości” 2. „Rozwój seksualny w okresie dorosłości – diagnoza i interwencja” – warsztaty praktyczne 	24 24	4 4
Razem czas szkolenia w ramach modułu	48	8
Moduł IV Edukacja seksualna Kursy specjalizacyjne: <ol style="list-style-type: none"> 1. „Edukacja seksualna” 2. „Edukacja seksualna” – warsztaty praktyczne Staż kierunkowy <ol style="list-style-type: none"> 1. „Edukacja seksualna w szkole” – staż w szkole podstawowej lub ponad podstawowej 	24 24 120	4 4 20
Razem czas szkolenia w ramach modułu	168	28
III. BLOK SEKSUOLOGIA KLINICZNA		
Moduł I Znajomość podstaw zdrowia seksualnego Kurs specjalizacyjny: <ol style="list-style-type: none"> 1. „Znajomość podstaw zdrowia seksualnego” 	6	1
Razem czas szkolenia w ramach modułu	6	1

<p>Moduł II Zaburzenia seksualne</p> <p>Kursy specjalizacyjne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Zaburzenia seksualne” 2. „Zaburzenia seksualne” – warsztaty praktyczne 	<p>18</p> <p>42</p>	<p>3</p> <p>7</p>
Razem czas szkolenia w ramach modułu	60	10
<p>Moduł III Leczenie zaburzeń seksualnych</p> <p>Kursy specjalizacyjne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Leczenie zaburzeń seksualnych” 2. „Leczenie zaburzeń seksualnych” – warsztaty praktyczne <p>Staż kierunkowy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Klinika zaburzeń seksualnych” – staż w rekomendowanych placówkach seksuologicznych 	<p>18</p> <p>60</p> <p>360</p>	<p>3</p> <p>10</p> <p>60</p>
Razem czas szkolenia w ramach modułu	438	73
IV. BLOK SEKSUOLOGIA SĄDOWA		
<p>Moduł I Sprawcy przemocy seksualnej</p> <p>Kursy specjalizacyjne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Sprawcy przemocy seksualnej” 2. „Sprawcy przemocy seksualnej” – warsztaty praktyczne <p>Staż kierunkowy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Sprawcy przemocy seksualnej” 	<p>24</p> <p>24</p> <p>120</p>	<p>4</p> <p>4</p> <p>20</p>
Razem czas szkolenia w ramach modułu	168	28
<p>Moduł II Ofiary przemocy seksualnej</p> <p>Kursy specjalizacyjne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Ofiary przemocy seksualnej” 2. „Ofiary przemocy seksualnej” – warsztaty praktyczne <p>Staż kierunkowy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Ofiary przemocy seksualnej” - staż w instytucji (zakład karny, stowarzyszenie, fundacja, poradnia itp.) zajmującej się diagnozą przemocy seksualnej i udzielaniem pomocy sprawcom przemocy seksualnej. 	<p>24</p> <p>24</p> <p>120</p>	<p>4</p> <p>4</p> <p>20</p>
Razem czas szkolenia w ramach modułu	168	28

<p>Moduł III Opiniowanie sądowo-seksuologiczne</p> <p>Kursy specjalizacyjne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Opiniowanie sądowo-seksuologiczne” 2. „Opiniowanie sądowo-seksuologiczne” – warsztaty praktyczne <p>Staż kierunkowy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Opiniowanie sądowo-seksuologiczne” - staż w instytucji opiniodawczej, stacjonarnym oddziale psychiatrii sądowej lub ambulatoryjnej poradni psychiatrycznej wykonujących lecznicze środki zabezpieczające wobec sprawców przestępstw seksualnych 	<p>42</p> <p>24</p> <p>120</p>	<p>7</p> <p>4</p> <p>20</p>
Razem czas szkolenia w ramach modułu	186	31
V. BLOK SEKSUOLOGIA SPOŁECZNA I KULTUROWA		
<p>Moduł I Płeć kulturowa jako element tożsamości człowieka</p> <p>Kursy specjalizacyjne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Płeć kulturowa jako element tożsamości człowieka” 2. „Kobiecość i męskość ”- warsztaty praktyczne 	<p>24</p> <p>24</p>	<p>4</p> <p>4</p>
Razem czas szkolenia w ramach modułu	48	8
<p>Moduł II Instytucje społeczne kształtujące i regulujące seksualność</p> <p>Kurs specjalizacyjny:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Instytucje społeczne kształtujące i regulujące seksualność” 	<p>24</p>	<p>4</p>
Razem czas szkolenia w ramach modułu	24	4
<p>Moduł III Zjawiska społeczne kształtujące i modyfikujące seksualność</p> <p>Kurs specjalizacyjny:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Zjawiska społeczne kształtujące i modyfikujące seksualność” 	<p>12</p>	<p>2</p>
Razem czas szkolenia w ramach modułu	12	2
<p>Moduł IV Rozwój technologii a seksualność</p> <p>Kursy specjalizacyjne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Rozwój technologii a seksualność” 2. „Rozwój technologii a seksualność” – warsztaty praktyczne 	<p>12</p> <p>24</p>	<p>2</p> <p>4</p>
Razem czas szkolenia w ramach modułu	36	6

Kurs specjalizacyjny jednolity: 1. „Prawo medyczne”	12	2
Podsumowanie czasu szkolenia wszystkich modułów	1494	249
Staż podstawowy	3834	639
Ogółem czas trwania szkolenia	5328	888
Urlopy wypoczynkowe		104
Dni ustawowo wolne od pracy		52
Ogółem czas trwania szkolenia specjalizacyjnego		1044

I. Blok: PODSTAWOWY

1. Założenia organizacyjno-programowe

Blok podstawowy realizowany jest w formie 3 modułów obejmujących 3 kursy specjalizacyjne.

2. Liczba godzin szkolenie w zakresie bloku podstawowego

Blok podstawowy realizowany jest w czasie 24 godzin (4 dni robocze).

3. Szczegółowy zakres wiedzy teoretycznej i wykaz umiejętności praktycznych

A. Zakres wymaganej wiedzy teoretycznej będącej przedmiotem szkolenia w bloku podstawowym

Oczekuje się, że po ukończeniu szkolenia psycholog wykaże się wiedzą:

1. Status seksuologii jako nauki w Polsce i na świecie.
2. Pojęcie normy i patologii seksualnej.
3. Modele seksualności człowieka.
4. Zdrowie seksualne.
5. Etyczny i prawny kontekst pracy psychoseksuologa.

B. Wykaz wymaganych umiejętności praktycznych będących przedmiotem szkolenia w bloku podstawowym

Oczekuje się, że po ukończeniu szkolenia psycholog wykaże się umiejętnościami:

- 1) przedstawienia podstawowych zasad warsztatu badawczego, diagnostycznego i terapeutycznego psychoseksuologa;
- 2) odróżniania normy i patologii w seksuologii;
- 3) przedstawienia podstawowych modeli seksualności człowieka;
- 4) przedstawienia podstaw psychofizjologii seksualnej;
- 5) przedstawienia ram etycznych i prawnych pracy psychoseksuologa.

4. Moduły bloku podstawowego

Moduł I

Status seksuologii jako nauki

Moduł realizowany jest w formie kursu specjalizacyjnego.

1. Kurs specjalizacyjny: „Status seksuologii jako nauki w Polsce i na świecie”

Zakres wiedzy teoretycznej

W czasie kursu psycholog opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) Rys historyczny – rozwój seksuologii od okresu przedhistorycznego do współczesnej naukowej wiedzy seksuologicznej.
- 2) Pionierzy seksuologii w Polsce i na świecie.
- 3) Zasady prowadzenia badań w seksuologii, korzystania z ich wyników oraz ich rozpowszechniania.
- 4) Podstawy etyczne i prawne pracy psychoseksuologa.

Zakres umiejętności praktycznych

Oczekuje się, że po ukończeniu kursu psycholog wykaże się umiejętnościami:

- 1) przedstawienia historycznych podstaw seksuologii oraz postaci zasłużonych dla jej rozwoju;
- 2) określenia współczesnego statusu seksuologii jako nauki;
- 3) przedstawienia podstawowych zasad warsztatu badawczego, diagnostycznego i terapeutycznego psychoseksuologa i umiejętność ich aplikowania;
- 4) przedstawienia podstawowych kodeksów etycznych i uregulowań prawnych, określających ramy pracy psychoseksuologa.

Czas trwania kursu:

6 godzin (1 dzień).

Formy zajęć kursu:

Wykłady teoretyczne.

Sposób zaliczenia kursu:

Sprawdzian pisemny u kierownika kursu.

Moduł II

Pojęcie normy i patologii seksualnej

Moduł realizowany jest w formie kursu specjalizacyjnego.

1. Kurs specjalizacyjny: „Pojęcie normy i patologii seksualnej”

Zakres wiedzy teoretycznej

W czasie kursu psycholog opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) Pojęcie normy i patologii w seksuologii.
- 2) Etiologia norm seksuologicznych.
- 3) Rodzaje norm w seksuologii i ich związek z innymi normami społecznymi.
- 4) Wpływ definicji normy w seksuologii na ujęcie i klasyfikacje patologii (ICD i DSM).

Zakres umiejętności praktycznych

Oczekuje się, że po ukończeniu kursu psycholog wykaże się umiejętnościami:

- 1) przedstawienia definicji różnego typu seksuologicznych;
- 2) przedstawienia zależności między normami seksuologicznymi i innymi normami społecznymi oraz znajomość ich wpływu na pracę psychoseksuologa;
- 3) definiowania patologii seksualnej i wynikających stąd konsekwencji.

Czas trwania kursu:

6 godzin (1 dzień).

Formy zajęć kursu:

wykłady teoretyczne.

Sposób zaliczenia kursu:

Sprawdzian pisemny u kierownika kursu.

Moduł III

Zdrowie seksualne

Moduł realizowany jest w formie kursu specjalizacyjnego.

1. Kurs specjalizacyjny: „Zdrowie seksualne”

Zakres wiedzy teoretycznej

W czasie kursu psycholog opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) Modele seksualności człowieka.
- 2) Pojęcie i koncepcje zdrowia seksualnego:
 - a) uwarunkowania zdrowia seksualnego,
 - b) procesy osiągania zdrowia seksualnego i zapobiegania patologii.
- 3) Psychofizjologia seksualna:
 - a) psychofizjologiczne podstawy seksualności,
 - b) anatomia i fizjologia narządów płciowych żeńskich i męskich,
 - c) psychofizjologia reakcji seksualnych.

Zakres umiejętności praktycznych

Oczekuje się, że po ukończeniu kursu psycholog wykaże się umiejętnościami:

- 1) przedstawienia współczesnych modeli seksualności człowieka;
- 2) przedstawienia współczesnych definicji zdrowia seksualnego i koncepcji, z których się wywodzą;
- 3) przedstawienia uwarunkowań zdrowia seksualnego i zachowań prozdrowotnych;
- 4) przedstawienia podstaw psychofizjologii seksualnej.

Czas trwania kursu:

12 godzin (2 dni).

Formy zajęć kursu:

Wykłady teoretyczne.

Sposób zaliczenia kursu:

Sprawdzian pisemny u kierownika kursu.

II. Blok: SEKSUOLOGIA ROZWOJOWA

1. Założenia organizacyjno-programowe

Blok seksuologia rozwojowa realizowany jest w formie 4 modułów obejmujących 8 kursów specjalizacyjnych i 1 staż kierunkowy.

2. Liczba godzin szkolenia w zakresie bloku seksuologia rozwojowa

Blok seksuologia rozwojowa realizowany jest w czasie 312 godzin (52 dni robocze).

3. Szczegółowy zakres wiedzy teoretycznej i wykaz umiejętności praktycznych

A. Zakres wiedzy teoretycznej będącej przedmiotem szkolenia w bloku: seksuologia rozwojowa

Oczekuje się, że po ukończeniu szkolenia psycholog wykaże się wiedzą:

1. Ogólna charakterystyka rozwoju seksualnego

- 1) Znajomość wybranych teorii rozwoju seksualnego człowieka.
- 2) Znajomość biomedycznych podstaw rozwoju seksualnego człowieka.
- 3) Znajomość psychologicznych podstaw rozwoju seksualnego człowieka.
- 4) Znajomość społeczno – kulturowych uwarunkowań rozwoju seksualnego człowieka.
- 5) Normatywne i pozanormatywne wątki rozwoju seksualnego w cyklu życia człowieka.

2. Specyfika poszczególnych okresów rozwoju seksualnego

- 1) Dzieciństwo.
- 2) Dorastanie.
- 3) Dorosłość.

3. Znajomość zasad i metod prowadzenia oddziaływań z zakresu edukacji seksualnej dla wszystkich grup wiekowych

B. Wykaz umiejętności praktycznych będących przedmiotem szkolenia w bloku seksuologia rozwojowa

Oczekuje się, że po ukończeniu szkolenia psycholog wykaże się umiejętnościami:

- 1) odróżniania normatywnej i nienormatywnej linii rozwojowej seksualnego;
- 2) określania zachowań repartuarowych właściwych dla poszczególnych okresów rozwojowych;
- 3) rozumienia i identyfikowania mechanizmów rozwoju seksualnego;
- 4) rozpoznawania biopsychospołecznych uwarunkowań i rozwoju seksualnego i kierunku ich wpływu;
- 5) prowadzenia oddziaływań w zakresie edukacji seksualnej dla wszystkich grup wiekowych.

4. Moduły bloku seksuologia rozwojowa

Moduł I

Rozwój seksualny w okresie dzieciństwa

Moduł realizowany jest za pomocą kursu specjalizacyjnego teoretycznego i kursu specjalizacyjnego w formie warsztatów praktycznych.

1. Kurs specjalizacyjny: „Rozwój seksualny w okresie dzieciństwa”

Zakres wiedzy teoretycznej

W czasie kursu psycholog opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) Biomedyczne i psychospołeczne aspekty rozwoju seksualnego w okresie życia płodowego – prawidłowości i zaburzenia rozwoju, wady rozwojowe i ich konsekwencje.
- 2) Biomedyczne aspekty rozwoju seksualnego w okresie wczesnego, średniego i późnego dzieciństwa – prawidłowości i zaburzenia rozwoju, wady rozwojowe i ich konsekwencje.
- 3) Psychospołeczne aspekty rozwoju seksualnego w okresie dzieciństwa:
 - a) żeńska i męska linia rozwoju seksualnego,
 - b) wpływ osób znaczących na kształt i przebieg rozwoju seksualnego,
 - c) wpływ rówieśników na kształt i przebieg rozwoju seksualnego.
- 4) Urazy wczesnodziecięce i ich znaczenie dla rozwoju seksualnego człowieka.
- 5) Pojęcie normy seksuologicznej dla dzieci i pojęcie zaburzeń rozwoju seksualnego.
- 6) Typowa i nietypowa ekspresja seksualna w okresie dzieciństwa.
- 7) Specyfika interwencji w sytuacjach normatywnych i odbiegających od normy rozwojowej w okresie dzieciństwa.

Zakres umiejętności praktycznych

Oczekuje się, że po ukończeniu kursu psycholog wykaże się umiejętnościami:

- 1) różnicowania prawidłowego od nieprawidłowego kształtu i przebiegu rozwoju seksualnego w życiu płodowym oraz określania czynników na ten stan wpływających;
- 2) różnicowania prawidłowego od nieprawidłowego kształtu i przebiegu rozwoju seksualnego w dzieciństwie na każdym z jego trzech etapów oraz określania czynników na ten stan wpływających;
- 3) określania przebiegu żeńskiej i męskiej linii rozwoju seksualnego;
- 4) różnicowania typowej dziecięcej ekspresji seksualnej od ekspresji zaburzonej;
- 5) wykorzystywania wiedzy o rozwoju seksualnym w dzieciństwie i urazach wczesnodziecięcych dla planowania i przeprowadzania interwencji.

Czas trwania kursu:

24 godziny (4 dni).

Formy zajęć kursu:

Wykłady teoretyczne.

Sposób zaliczenia kursu:

Sprawdzian pisemny u kierownika kursu.

2. Kurs specjalizacyjny - warsztaty praktyczne: „Rozwój seksualny w okresie dzieciństwa – urazy wczesnodziecięce, diagnoza i interwencja”

Zakres wiedzy teoretycznej

W czasie kursu psycholog opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) Uwarunkowania urazów wczesnodziecięcych.
- 2) Treść i rodzaje urazów wczesnodziecięcych na wszystkich etapach rozwoju seksualnego w dzieciństwie.
- 3) Leczenie urazów wczesnodziecięcych.

Zakres umiejętności praktycznych

Oczekuje się, że po ukończeniu kursu psycholog wykaże się umiejętnościami:

- 1) rozpoznawania objawów różnego typu urazów wczesnodziecięcych;
- 2) określania wpływu różnego typu urazów wczesnodziecięcych na linię rozwoju seksualnego w przeszłości;
- 3) wykorzystywania wiedzy o urazach wczesnodziecięcych dla planowania i przeprowadzania interwencji.

Czas trwania kursu:

24 godziny (4 dni).

Formy zajęć kursu:

Warsztaty praktyczne.

Sposób zaliczenia kursu:

Sprawdzian w formie zadania praktycznego u kierownika kursu.

Moduł II

Rozwój seksualny w okresie dorastania

Moduł realizowany jest za pomocą kursu specjalizacyjnego teoretycznego i kursu specjalizacyjnego w formie warsztatów praktycznych.

1. Kurs specjalizacyjny: „Rozwój seksualny w okresie dorastania”

Zakres wiedzy teoretycznej

W czasie kursu psycholog opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) Biomedyczne aspekty rozwoju seksualnego w okresie dorastania– prawidłowości i zaburzenia rozwoju i ich konsekwencje.
- 2) Psychospołeczne aspekty rozwoju seksualnego w okresie dorastania:
 - a) żeńska i męska linia rozwoju seksualnego,
 - b) wpływ osób znaczących na kształt i przebieg rozwoju seksualnego,
 - c) wpływ grupy rówieśniczej na kształt i przebieg rozwoju seksualnego,
 - d) wpływ mediów i Internetu na kształt i przebieg rozwoju seksualnego,
 - e) specyfika zagrożenia ryzykiem STD w okresie dorastania.
- 3) Pojęcie normy seksuologicznej dla młodzieży i pojęcie zaburzeń rozwoju seksualnego w okresie dorastania.
- 4) Typowa i nietypowa ekspresja seksualna w okresie dorastania.
- 5) Specyfika interwencji w sytuacjach normatywnych i odbiegających od normy rozwojowej w okresie dorastania.

Zakres umiejętności praktycznych

Oczekuje się, że po ukończeniu kursu psycholog wykaże się umiejętnościami:

- 1) różnicowania prawidłowego od nieprawidłowego kształtu i przebiegu rozwoju seksualnego w okresie dorastania oraz określania czynników na ten stan wpływających,
- 2) określania przebiegu żeńskiej i męskiej linii rozwoju seksualnego,
- 3) różnicowania typowej ekspresji seksualnej od ekspresji zaburzonej w okresie dorastania,
- 4) wykorzystywania wiedzy o rozwoju seksualnym w dorastaniu dla planowania i przeprowadzania interwencji.

Czas trwania kursu:

24 godziny (4 dni).

Formy zajęć kursu:

Wykłady teoretyczne.

Sposób zaliczenia kursu:

Sprawdzian pisemny u kierownika kursu.

2. Kurs specjalizacyjny - warsztaty praktyczne: „Rozwój seksualny w okresie dorastania”

Zakres wiedzy teoretycznej

W czasie kursu psycholog opamię przedstawi poniżej wiedzę:

- 1) Nawiązanie kontaktu (emocjonalnego i intelektualnego) z nastolatkiem zgłaszającym problem seksualny oraz umiejętność posługiwania się specyficznymi narzędziami w procesie diagnozowania.
- 2) Rozpoznawanie objawów różnego typu zaburzeń okresu dorastania.
- 3) Wykorzystywanie wiedzy o seksualności okresu dorastania dla diagnozowania i planowania interwencji.
- 4) Wykorzystywanie wiedzy o seksualności dorastających dla współpracy na linii rodzice, opiekunowie – dorastający w rozwiązywaniu problemów seksualnych tego okresu.

Zakres umiejętności praktycznych

Oczekuje się, że po ukończeniu kursu psycholog wykaże się umiejętnościami:

- 1) rozpoznawania objawów różnego typu zaburzeń w okresie dorastania;
- 2) wykorzystywania wiedzy o specyfice rozwoju seksualnego w okresie dorastania dla planowania i przeprowadzania interwencji;
- 3) współpracy na linii rodzice, opiekunowie – dorastający w trakcie rozwiązywania problemów seksualnych tego okresu;

Czas trwania kursu:

24 godziny (4 dni).

Formy zajęć kursu:

Warsztaty praktyczne.

Sposób zaliczenia kursu:

Sprawdzian w formie zadania praktycznego u kierownika kursu.

Moduł III

Rozwój seksualny w okresie dorosłości

Moduł realizowany jest za pomocą kursu specjalizacyjnego teoretycznego i kursu specjalizacyjnego w formie warsztatów praktycznych.

1. Kurs specjalizacyjny: „Rozwój seksualny w okresie dorosłości”

Zakres wiedzy teoretycznej

W czasie kursu psycholog opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) Biomedyczne i psychospołeczne aspekty rozwoju seksualnego w okresie wczesnej, średniej i późnej dorosłości – prawidłowości i zaburzenia rozwoju.
- 2) Charakterystyka zjawisk typowych dla seksualności okresu wczesnej dorosłości czyli poszukiwania stałego partnera seksualnego i budowania związku:
 - a) sposób kształtowania swojego wizerunku jako osoby seksualnej (zróżnicowane dla młodych kobiet i mężczyzn modele cyklu seksualnego, fenomeny orgazmu, satysfakcja seksualna),
 - b) podejmowania decyzji prokreacyjnych: seksualność okresu ciąży, porodu i połogu, wybór właściwej antykoncepcji,
 - c) aseksualność;
- 3) Charakterystyka zjawisk typowych dla seksualności dla okresu średniej dorosłości czyli czasu stabilizacji seksualnej:
 - a) rytualizacja zachowań seksualnych,
 - b) zmiany wzorców seksualnych (eksperymentowanie z seksualnością: swinging, pornografia, promiskuityzm, uzależnienie od seksu, seksualność związków rekonstruowanych o dużej różnicy wieku, podejmowaniu nowych i późnych decyzji prokreacyjnych),
 - c) meno- i andropauza wraz z towarzyszącymi im zmianami fizjologicznymi.
4. Charakterystyka zjawisk typowych dla seksualności dla okresu późnej dorosłości czyli czasu przeformułowania lub wycofania się lub aktywności seksualnej:
 - a) przejścia z genitalności do zachowań pozagenitalnych,
 - b) korzystanie z nietypowych form aktywności seksualnej: bezpieczny i niebezpieczny udział osób starych w zachowaniach seksualnych wykorzystujących nowe zdobycze techniki (Internet, telefonia komórkowa),
 - c) pomoc i uzależnienie od innych przy podejmowaniu aktywności seksualnej;
5. Normatywna i pozanormatywna ekspresja seksualna okresu wczesnej, średniej i późnej dorosłości:
 - a) wpływ wieku i kontekstu społecznego na ocenę ekspresji seksualnej osób dorosłych,
 - b) ryzykowne zachowania seksualne.

Zakres umiejętności praktycznych

Oczekuje się, że po ukończeniu kursu psycholog wykaże się umiejętnościami:

- 1) różnicowania prawidłowego od nieprawidłowego kształtu i przebiegu rozwoju seksualnego w okresie wczesnej, średniej i późnej dorosłości oraz określania przyczyn na ten stan wpływających;
- 2) definiowania i rozpoznawania typowej i zaburzonej ekspresji seksualnej;
- 3) wykorzystywania wiedzy o rozwoju seksualnym w okresie wczesnej, średniej i późnej dorosłości dla postawienia diagnozy oraz planowania i przeprowadzania interwencji.

Czas trwania kursu:

24 godziny (4 dni).

Formy zajęć kursu:

Wykłady teoretyczne.

Sposób zaliczenia kursu:

Sprawdzian pisemny u kierownika kursu.

2. Kurs specjalizacyjny - warsztaty praktyczne: „Rozwój seksualny w okresie dorosłości - diagnoza i interwencja”

Zakres wiedzy teoretycznej

W czasie kursu psycholog opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) Opis przebiegu rozwoju seksualnego w ciągu życia - praca z pacjentem dorosłym zgłaszającym problem seksualny.
- 2) Diagnoza różnicowa i funkcjonalna (lub inna) występujących u pacjenta zaburzeń seksualnych lub rozpoznanie braku zaburzeń.
- 3) Planowanie działań leczących na podstawie postawionego rozpoznania.

Zakres umiejętności praktycznych

Oczekuje się, że po ukończeniu kursu psycholog wykaże się umiejętnościami:

- 1) nawiązania kontaktu (emocjonalnego i intelektualnego) z pacjentem zgłaszającym problem seksualny oraz umiejętność posługiwania się narzędziami badawczymi w procesie diagnozowania;
- 2) rozpoznawania objawów różnego typu zaburzeń na podstawie wyników badań;
- 3) konstruowania różnego typu diagnoz (różnicowa, strukturalno-funkcjonalna, genetyczna, protodiagnoza) adekwatnych dla zgłaszanego problemu i potrzeb pacjenta;
- 4) wykorzystywania wiedzy o seksualności dorosłego pacjenta dla diagnozowania i planowania działań leczących.

Czas trwania kursu:

24 godziny (4 dni).

Formy zajęć kursu:

Warsztaty praktyczne.

Sposób zaliczenia kursu:

Sprawdzian u kierownika kursu w formie zadania praktycznego: postawienie diagnozy pacjentowi zgłaszającemu problem seksualny.

Moduł IV

Edukacja seksualna

Moduł realizowany jest za pomocą kursu specjalizacyjnego teoretycznego i kursu specjalizacyjnego w formie warsztatów praktycznych oraz stażu kierunkowego.

1. Kurs specjalizacyjny: „Edukacja seksualna”

Zakres wiedzy teoretycznej

W czasie kursu psycholog opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) Zasady edukacji seksualnej.
- 2) Diagnoza potrzeb edukacyjnych.

- 3) Konteksty edukacji seksualnej.
- 4) Edukacja seksualna jako kształtowanie wiedzy, umiejętności i postaw.
- 5) Metodyka i metody stosowane w edukacji seksualnej.
- 6) Dostosowywanie treści i metod edukacji seksualnej do potrzeb odbiorców, ze szczególnym uwzględnieniem:
 - a) wieku odbiorców,
 - b) specjalnych potrzeb odbiorców, w tym związanych z niepełno sprawnościami,
 - c) poziomu wiedzy i umiejętności oraz postawami odbiorców.

Zakres umiejętności praktycznych

Oczekuje się, że po ukończeniu kursu psycholog wykaże się umiejętnościami:

- 1) rozpoznawania potrzeb edukacyjnych beneficjentów w specyficznym kontekście;
- 2) przedstawienia metodyki i metod stosowanych w edukacji seksualnej;
- 3) samodzielnego przygotowywania oddziaływań w zakresie edukacji seksualnej.

Czas trwania kursu:

24 godziny (4 dni).

Formy zajęć kursu:

Wykłady teoretyczne.

Sposób zaliczenia kursu:

Sprawdzian pisemny u kierownika kursu.

2. Kurs specjalizacyjny - warsztaty praktyczne: „Edukacja seksualna”

Zakres wiedzy teoretycznej

W czasie kursu psycholog opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) Nawiązanie i utrzymanie relacji z indywidualnym odbiorcą edukacji seksualnej.
- 2) Nawiązanie i utrzymanie relacji z grupą w ramach edukacji seksualnej.
- 3) Prowadzenie indywidualnej edukacji seksualnej.
- 4) Prowadzenie warsztatów i wykładów z zakresu edukacji seksualnej.
- 5) Znaczenie doświadczeń odbiorców edukacji seksualnej dla prowadzonych oddziaływań
- 6) Znaczenie doświadczeń psychoseksuologa dla prowadzonych przez niego oddziaływań z zakresu edukacji seksualnej.

Zakres umiejętności praktycznych

Oczekuje się, że po ukończeniu kursu psycholog wykaże się umiejętnościami:

- 1) samodzielnego zaplanowania oddziaływań edukacyjnych z zakresu edukacji seksualnej, zarówno wobec grup, jak i wobec pojedynczych odbiorców;
- 2) samodzielnego przeprowadzenia oddziaływań edukacyjnych z zakresu edukacji seksualnej, zarówno wobec grup, jak i wobec pojedynczych odbiorców.

Czas trwania kursu:

24 godziny (4 dni).

Formy zajęć kursu:

Warsztaty praktyczne.

Sposób zaliczenia kursu:

Sprawdzian w formie zadania praktycznego u kierownika kursu.

1. Staż kierunkowy: „Edukacja seksualna w szkole”

Cel stażu:

W czasie stażu psycholog uczestniczy w diagnozie potrzeb edukacyjnych oraz w przygotowywaniu i realizacji oddziaływań z zakresu edukacji seksualnej. Psycholog poszerza wiedzę o edukacji seksualnej oraz nabywa umiejętności związane z nawiązaniem kontaktu edukacyjnego i prowadzeniem oddziaływań edukacyjnych. W czasie stażu psycholog przygotowuje program warsztatu, który następnie przeprowadza, co jest warunkiem zaliczenia.

Zakres umiejętności praktycznych

Oczekuje się, że po ukończeniu stażu psycholog wykaże się umiejętnościami:

- 1) planowania i przygotowywanie oddziaływań edukacyjnych;
- 2) postawienia diagnozy potrzeb edukacyjnych;
- 3) budowania kontaktu edukacyjnego z grupą młodzieżową;
- 4) prowadzenia indywidualnych i grupowych oddziaływań edukacyjnych.

Czas trwania stażu:

120 godzin = 20 dni roboczych = (1 miesiąc).

Miejsce stażu:

Staż odbywany jest w szkole podstawowej lub ponadpodstawowej.

Sposób zaliczenia stażu:

Sprawdzian w formie zadania praktycznego u opiekuna stażu. Na zakończenie stażu psycholog przygotowuje i przeprowadza warsztat z młodzieżą. Opiekun stażu zaświadcza o odbyciu stażu i nabytych umiejętności przewidzianych w programie stażu.

III. Blok: SEKSUOLOGIA KLINICZNA

1. Założenia organizacyjno-programowe

Blok seksuologia kliniczna realizowany jest w formie 3 modułów obejmujących 5 kursów specjalizacyjnych i 1 staż kierunkowy.

2. Liczba godzin szkolenia w zakresie bloku seksuologia kliniczna

Blok seksuologia kliniczna realizowany jest w czasie 504 godzin (84 dni robocze).

3. Szczegółowy zakres wiedzy teoretycznej i wykaz umiejętności praktycznych

A. Zakres wiedzy teoretycznej będącej przedmiotem szkolenia w bloku: seksuologia kliniczna

Oczekuje się, że po ukończeniu szkolenia psycholog wykaże się wiedzą:

1. Znajomość podstaw zdrowia seksualnego:

- 1) znajomość koncepcji zdrowia seksualnego WHO.

2. Znajomość zaburzeń seksualnych:

- 1) znajomość klasyfikacji zaburzeń seksualnych ICD, DSM, ISSM;
- 2) znajomość kliniki zaburzeń seksualnych;
- 3) znajomość zaburzeń seksualnych w różnych chorobach.

3. Znajomość leczenia zaburzeń seksualnych:

- 1) znajomość metod leczenia zaburzeń seksualnych;
- 2) znajomość specyfiki leczenia w różnych grupach wiekowych.

B. Wykaz umiejętności praktycznych będących przedmiotem szkolenia w bloku seksuologia kliniczna

Oczekuje się, że po ukończeniu szkolenia psycholog wykaże się umiejętnościami:

- 1) przeprowadzania badania psychologiczno-seksuologicznego;
- 2) diagnozowania zaburzeń seksualnych;
- 3) stosowania metod leczenia zaburzeń seksualnych.

4. Moduły bloku seksuologia kliniczna

Moduł I

Znajomość podstaw zdrowia seksualnego

Moduł realizowany jest za pomocą kursu specjalizacyjnego teoretycznego.

1. Kurs specjalizacyjny: „Znajomość podstaw zdrowia seksualnego”

Zakres wiedzy teoretycznej

W czasie kursu psycholog opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) Historia koncepcji zdrowia seksualnego.
- 2) Koncepcje zdrowia seksualnego w różnych kulturach.
- 3) Koncepcja zdrowia seksualnego WHO.

Czas trwania kursu:

6 godzin (1 dzień).

Formy zajęć kursu:

Wykłady teoretyczne.

Sposób zaliczenia kursu:

Sprawdzian pisemny u kierownika kursu.

Moduł II

Zaburzenia seksualne

Moduł realizowany jest za pomocą kursu specjalizacyjnego teoretycznego i kursu specjalizacyjnego w formie warsztatów praktycznych.

1. Kurs specjalizacyjny: „Zaburzenia seksualne”

Zakres wiedzy teoretycznej

W czasie kursu psycholog opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) Klasyfikacja zaburzeń seksualnych ICD, DSM, ISSM.
- 2) Etiopatogeneza zaburzeń seksualnych.
- 3) Klinika zaburzeń seksualnych.
- 4) Zaburzenia seksualne w różnych chorobach.

Czas trwania kursu:

18 godzin (3 dni).

Formy zajęć kursu:

Wykłady teoretyczne.

Sposób zaliczenia kursu:

Sprawdzian pisemny u kierownika kursu.

2. Kurs specjalizacyjny - warsztaty praktyczne: „Zaburzenia seksualne”

Zakres umiejętności praktycznych

Oczekuje się, że po ukończeniu kursu psycholog wykaże się umiejętnościami:

- 1) nawiązywania relacji z pacjentami;
- 2) przeprowadzenia wywiadu seksuologicznego;
- 3) posługiwania się kwestionariuszami, testami, skalami;
- 4) stosowania metod medycznej diagnostyki seksuologicznej;
- 5) diagnozowania zaburzeń seksualnych;
- 6) różnicowania zaburzeń seksualnych.

Czas trwania kursu:

42 godziny (7 dni).

Formy zajęć kursu:

Warsztaty praktyczne.

Sposób zaliczenia kursu:

Sprawdzian w formie zadania praktycznego u kierownika kursu.

Moduł III

Leczenie zaburzeń seksualnych

Moduł realizowany jest za pomocą kursu specjalizacyjnego teoretycznego i kursu specjalizacyjnego w formie warsztatów praktycznych oraz stażu kierunkowego.

1. Kurs specjalizacyjny: „Leczenie zaburzeń seksualnych”

Zakres wiedzy teoretycznej

W czasie kursu psycholog opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) Metody medyczne.
- 2) Metody fizykalne.
- 3) Poradnictwo seksuologiczne.
- 4) Psychoterapia indywidualna, partnerska, grupowa.

Czas trwania kursu:

18 godzin (3 dni).

Formy zajęć kursu:

Wykłady teoretyczne.

Sposób zaliczenia kursu:

Sprawdzian pisemny u kierownika kursu.

2. Kurs specjalizacyjny - warsztaty praktyczne: „Leczenie zaburzeń seksualnych”

Zakres umiejętności praktycznych

Oczekuje się, że po ukończeniu kursu psycholog wykaże się umiejętnościami:

- 1) zawierania kontraktu terapeutycznego;
- 2) planowania leczenia,
- 3) prowadzenia poradnictwa seksuologicznego;
- 4) prowadzenia psychoterapii indywidualnej;
- 5) prowadzenia psychoterapii partnerskiej;
- 6) prowadzenia psychoterapii grupowej.

W wyniku kształcenia psycholog nabędzie umiejętności praktyczne pozwalające na stosowanie metod leczenia zaburzeń seksualnych. Po udziale w warsztatach psycholog będzie kontynuował szkolenie w placówkach seksuologicznych.

Czas trwania kursu:

60 godzin (10 dni).

Formy zajęć kursu:

Warsztaty praktyczne.

Sposób zaliczenia kursu:

Sprawdzian w formie zadania praktycznego u kierownika kursu.

1. Staż kierunkowy: „Klinika zaburzeń seksualnych”

Cel stażu:

W czasie odbywania stażu psycholog uczestniczy w diagnozowaniu zaburzeń seksualnych, opracowywaniu programu ich leczenia, omawianiu leczenia pacjentów, skuteczności leczenia, problemów pojawiających się w trakcie leczenia.

Zakres umiejętności praktycznych

Oczekuje się, że po ukończeniu kursu psycholog wykaże się umiejętnościami:

- 1) badania seksuologicznego;
- 2) nawiązania relacji z pacjentem;
- 3) planowania leczenia;
- 4) przedstawienia podstaw leczenia psychoterapeutycznego.

Czas trwania stażu:

360 godzin = 60 dni roboczych = (3 miesiące).

Miejsce stażu:

Staż odbywany jest w rekomendowanych placówkach seksuologicznych.

Sposób zaliczenia stażu:

Sprawdzian u opiekuna stażu. Opiekun stażu zaświadcza odbycie stażu i nabycie umiejętności przewidzianych w programie stażu.

IV. Blok: SEKSUOLOGIA SĄDOWA

1. Założenia organizacyjno-programowe

Blok składa się z trzech modułów. Będą one realizowane za pomocą 6 kursów specjalizacyjnych, warsztatów praktycznych oraz 3 staży kierunkowych. W wyniku kształcenia psycholog nabędzie wiedzę dotyczącą sprawców przemocy seksualnej i ich ofiar, udzielania im pomocy psychologicznej i leczenia oraz praktyczne umiejętności profesjonalnego przeprowadzania badań seksuologicznych dla potrzeb opiniodawstwa sądowego.

2. Liczba godzin szkolenia w zakresie bloku seksuologia sądowa

Blok seksuologia sądowa realizowany jest w czasie 522 godzin (87 dni robocze).

3. Szczegółowy zakres wiedzy teoretycznej i wykaz umiejętności praktycznych

A. Zakres wiedzy teoretycznej będącej przedmiotem szkolenia w bloku: seksuologia sądowa

Oczekuje się, że po ukończeniu szkolenia psycholog wykaże się wiedzą:

Znajomość problematyki przemocy seksualnej ujmowanej z perspektywy jej sprawców.

- 1) Zjawisko przemocy seksualnej i jej podstawowe formy.
- 2) Znajomość wybranych teorii dotyczących przemocy i przestępczości seksualnej.
- 3) Przemoc seksualna a zaburzenia psychiczne uwzględniane w klasyfikacjach psychiatrycznych.
- 4) Etiologia i motywacja przemocy seksualnej oraz typologia sprawców.
- 5) Udzielanie pomocy i leczenie sprawców przemocy seksualnej.
- 6) Przemoc i przestępczość seksualna z perspektywy odpowiedzialności karnej i zasadności stosowania środków leczniczo-zabezpieczających.
- 7) Wiedza dotycząca formułowania programów i zadań terapeutyczno-rehabilitacyjnych dla sprawców przemocy seksualnej i przestępstw seksualnych.
- 8) Zapobieganie i przeciwdziałanie przemocy i przestępczości seksualnej.

Znajomość problematyki przemocy seksualnej analizowanej z perspektywy jej ofiar

- 1) Bezpośrednie i odległe następstwa i konsekwencje przemocy seksualnej u jej ofiar.
- 2) Udzielanie pomocy ofiarom przemocy seksualnej – perspektywa prawna i terapeutyczna.
- 3) Przeciwdziałanie przemocy seksualnej.
- 4) Zapobieganie wtórnej wiktyimizacji ofiar przemocy seksualnej.

Wiedza dotycząca opiniodawczej praktyki sądowo-seksuologicznej

- 1) Specyfika klinicznej, seksuologicznej diagnozy psychologicznej dla celów sądowych, jej prawnokarny i procesowy kontekst.
- 2) Ogólne zasady sporządzania ekspertyzy seksuologicznej dla celów sądowych – przedmiot i zakres ekspertyzy, standardy, procedury diagnostyczne i problemy etyczne.
- 3) Typowe sytuacje i zadania opiniodawcze dotyczące problematyki seksuologicznej w procesie karnym, w tym:

- a) seksuolog jako współautor interdyscyplinarnej, kompleksowej opinii sądowej dotyczącej poczytalności i zasadności stosowania środków leczniczo-zabezpieczających wobec sprawców przestępstw seksualnych,
 - b) zasady formułowania opinii dotyczących prognozy kryminologicznej sprawców przestępstw seksualnych – szacowanie ryzyka seksualnej, kryminalnej przemocy i monitorowania go w trakcie oddziaływań leczniczo-rehabilitacyjnych,
 - c) zeznania świadków jako przedmiot opinii sądowo-seksuologicznej,
 - d) ekspertyza seksuologiczna dotycząca wyjaśnień podejrzanych i oskarżonych sprawców przestępstw seksualnych,
 - e) zadania seksuologów sądowych w ramach psychologii śledczej – profilowanie sprawców przestępstw seksualnych,
- 4) Opiniowanie sądowo-seksuologiczne w sprawach rodzinnych i opiekuńczych.
 - 5) Opiniowanie sądowo-seksuologiczne w sprawach cywilnych.

B. Wykaz umiejętności praktycznych będących przedmiotem szkolenia w bloku seksuologia sądowa

Oczekuje się, że po ukończeniu szkolenia psycholog wykaże się umiejętnościami:

- 1) rozpoznawania i analizowania przemocy seksualnej ujmowanej zarówno z perspektywy jej sprawcy jak i ofiary;
- 2) udzielania pomocy psychologicznej zarówno ofiarom przemocy seksualnej jak i ich sprawcom;
- 3) formułowania programów i zadań terapeutyczno-rehabilitacyjnych dla sprawców przemocy seksualnej i przestępstw seksualnych oraz ich ofiar;
- 4) podejmowania działań ukierunkowanych na zapobieganie i przeciwdziałanie przemocy i przestępczości seksualnej;
- 5) zaplanowania i przeprowadzenia klinicznej diagnozy sądowo-seksuologicznej dla celów orzecznictwa sądowego oraz samodzielnego sporządzenia stosownej ekspertyzy sądowej.

4. Moduły bloku seksuologia sądowa

Moduł I

Sprawcy przemocy seksualnej

Moduł realizowany jest za pomocą kursu specjalizacyjnego teoretycznego, kursu specjalizacyjnego w formie warsztatów praktycznych oraz stażu kierunkowego w instytucji (zakładzie karnym, stowarzyszeniu, fundacji, poradni itp.) zajmującej się diagnozą przemocy seksualnej i udzielaniem pomocy sprawcom.

1. Kurs specjalizacyjny: „Sprawcy przemocy seksualnej”

Zakres wiedzy teoretycznej

W czasie kursu psycholog opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) Zjawisko przemocy seksualnej i jej podstawowe formy.
- 2) Wybrane teorie przemocy i przestępczości seksualnej.
- 3) Przemoc seksualna a zaburzenia psychiczne.
- 4) Etiologia i motywacja przemocy oraz typologia sprawców.
- 5) Udzielanie pomocy i leczenie sprawców przemocy seksualnej.

- 6) Przemoc i przestępczość seksualna z perspektywy odpowiedzialności karnej i zasadności stosowania środków leczniczo-zabezpieczających.
- 7) Formułowanie programów i zadań terapeutyczno-rehabilitacyjnych dla sprawców przemocy seksualnej i przestępstw seksualnych.
- 8) Zapobieganie i przeciwdziałanie przemocy i przestępczości seksualnej.
- 9) Znajomość etiologii przestępstw seksualnych i mechanizmów powstawania przemocy seksualnej.
- 10) Znajomość klasyfikacji i charakterystyki sprawców przestępstw seksualnych.
- 11) Znajomość zasad udzielania pomocy sprawców przestępstw seksualnych.
- 12) Znajomość sposobów zapobiegania przestępczości seksualnej.

Czas trwania kursu:

24 godziny (4 dni).

Formy zajęć kursu:

Wykłady teoretyczne.

Sposób zaliczenia kursu:

Sprawdzian pisemny u kierownika kursu.

2. Kurs specjalizacyjny - warsztaty praktyczne: „Sprawcy przemocy seksualnej”

Zakres wiedzy teoretycznej

W czasie kursu psycholog opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) Znajomość zasad formułowania praktycznych oddziaływań terapeutycznych.
- 2) Znajomość zasad formułowania praktycznych oddziaływań zapobiegawczych.

Zakres umiejętności praktycznych

Oczekuje się, że po ukończeniu kursu psycholog wykaże się umiejętnościami:

- 1) rozpoznawania i analizowania przemocy seksualnej ujmowanej przede wszystkim z perspektywy jej sprawcy;
- 2) udzielania pomocy psychologicznej sprawcom przemocy seksualnej;
- 3) formułowania programów i zadań terapeutyczno-rehabilitacyjnych dla sprawców przemocy seksualnej i przestępstw seksualnych;
- 4) planowania i podejmowania działań ukierunkowanych na zapobieganie i przeciwdziałanie przemocy i przestępczości seksualnej;
- 5) rozpoznawania i diagnozowania różnych form przemocy seksualnej.

Czas trwania kursu:

24 godziny (4 dni).

Formy zajęć kursu:

Warsztaty praktyczne.

Sposób zaliczenia kursu:

Sprawdzian w formie zadania praktycznego u kierownika kursu.

1. Staż kierunkowy: „Sprawcy przemocy seksualnej”

Cel stażu:

Staż w różnego rodzaju instytucjach (zakładach karnych, stowarzyszeniach, fundacjach, poradniach itp.) zajmujących się diagnozą przemocy seksualnej i udzielaniem pomocy sprawcom przemocy seksualnej umożliwi psychologowi nabycie umiejętności związanych z zasadami formułowania sądów diagnostycznych dotyczących przemocy seksualnej oraz poszukiwaniem adekwatnych naprawczych oddziaływań terapeutyczno-zapobiegawczych.

Zakres wiedzy teoretycznej

W czasie stażu psycholog opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) Planowanie i przygotowywanie zadań diagnostycznych dotyczących sprawców przemocy seksualnej.
- 2) Planowanie i podejmowanie działań pomocowych i terapeutycznych wobec sprawców przemocy seksualnej.
- 3) Motywowanie sprawców przemocy seksualne do korzystania z pomocy terapeutycznej.
- 4) Budowanie kontaktu terapeutycznego ze sprawcami oraz prowadzenie indywidualnych i grupowych oddziaływań pomocowych.

Zakres umiejętności praktycznych

Oczekuje się, że po ukończeniu stażu psycholog wykaże się umiejętnościami:

- 1) zaplanowania i przygotowywania zadań diagnostycznych dotyczących sprawców przemocy seksualnej;
- 2) zaplanowania i podejmowania działań pomocowych i terapeutycznych wobec sprawców przemocy seksualnej;
- 3) motywowania sprawców przemocy seksualne do korzystania z pomocy terapeutycznej;
- 4) budowania kontaktu terapeutycznego ze sprawcami oraz prowadzenie indywidualnych i grupowych oddziaływań pomocowych.

Czas trwania stażu:

120 godzin = 20 dni roboczych = (1 miesiąc).

Miejsce stażu:

Staż w instytucji (zakład karny, stowarzyszenie, fundacja, poradnia itp.) zajmującej się diagnozą przemocy seksualnej i udzielaniem pomocy sprawcom przemocy seksualnej.

Sposób zaliczenia stażu:

Psycholog zalicza staż u opiekuna stażu przygotowując analizę przypadku dotyczącą sprawcy przemocy seksualnej, obejmującą zarówno czynności diagnostyczne jak i planowane działania pomocowo-terapeutyczne. Opiekun stażu zaświadcza odbycie stażu i nabycie umiejętności przewidzianych w programie stażu.

Moduł II

Ofiary przemocy seksualnej

Moduł realizowany jest za pomocą kursu specjalizacyjnego teoretycznego i kursu specjalizacyjnego w formie warsztatów praktycznych oraz stażu kierunkowym w instytucji (stowarzyszeniu, fundacji, poradni itp.) zajmującej się ofiarami przemocy seksualnej i udzielaniem im pomocy.

1. Kurs specjalizacyjny: „Ofiary przemocy seksualnej”

Zakres wiedzy teoretycznej

W czasie kursu psycholog opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) Zjawisko przemocy seksualnej i jej podstawowe formy analizowane z perspektywy ofiar przemocy.
- 2) Bezpośrednie i odległe następstwa i konsekwencje przemocy seksualnej u jej ofiar.
- 3) Udzielanie pomocy ofiarom przemocy seksualnej – perspektywa prawna i terapeutyczna.

- 4) Przeciwdziałanie przemocy seksualnej.
- 5) Zapobieganie wtórnej wiktyimizacji ofiar przemocy seksualnej.
- 6) Znajomość mechanizmów powstawania przemocy seksualnej oraz jej psychologicznych następstw i konsekwencji u ofiar.
- 7) Znajomość sposobów udzielania im pomocy psychologicznej oraz zapobiegania zjawisku przemocy.

Czas trwania kursu:

24 godziny (4 dni).

Formy zajęć kursu:

Wykłady teoretyczne.

Sposób zaliczenia kursu:

Sprawdzian pisemny u kierownika kursu.

2. Kurs specjalizacyjny - warsztaty praktyczne: „Ofiary przemocy seksualnej”

Zakres umiejętności praktycznych

Oczekuje się, że po ukończeniu kursu psycholog wykaże się umiejętnościami:

- 1) rozpoznawania i analizowania przemocy seksualnej ujmowanej z perspektywy jej ofiary;
- 2) udzielania pomocy psychologicznej ofiarom przemocy seksualnej;
- 3) formułowania programów i zadań terapeutyczno-rehabilitacyjnych dla ofiar przemocy seksualnej;
- 4) podejmowania działań ukierunkowanych na zapobieganie i przeciwdziałanie przemocy i przestępczości seksualnej;
- 5) rozpoznawania przesłanek i mechanizmów przemocy seksualnej u ich ofiar;
- 6) planowania i realizowania wobec nich oddziaływań terapeutyczno-zapobiegawczych.

Czas trwania kursu:

24 godziny (4 dni).

Formy zajęć kursu:

Warsztaty praktyczne.

Sposób zaliczenia kursu:

Sprawdzian w formie zadania praktycznego u kierownika kursu.

1. Staż kierunkowy: „Ofiary przemocy seksualnej”

Cel stażu:

Miesięczny staż w różnego rodzaju instytucjach (stowarzyszeniach, fundacjach, poradniach itp.) zajmująca się udzielaniem pomocy ofiarom przemocy seksualnej umożliwi psychologowi nabycie umiejętności związane z zasadami formułowania zadań diagnostycznych dotyczących ofiar przemocy seksualnej oraz poszukiwaniem adekwatnych oddziaływań terapeutyczno-zapobiegawczych wobec nich.

Zakres umiejętności praktycznych

Oczekuje się, że po ukończeniu stażu psycholog wykaże się umiejętnościami:

- 1) planowania i realizowania czynności diagnostycznych dotyczących ofiar przemocy seksualnej;
- 2) planowania i podejmowania działań pomocowych i terapeutycznych wobec ofiar przemocy seksualnej;

- 3) motywowanie ofiar przemocy seksualnej do korzystania z pomocy prawnej i terapeutycznej;
- 4) budowania kontaktu terapeutycznego z ofiarami przemocy seksualnej oraz prowadzenie indywidualnych i grupowych oddziaływań pomocowych.

Czas trwania stażu:

120 godzin = 20 dni roboczych = (1 miesiąc).

Miejsce stażu:

Staż w instytucji (stowarzyszenie, fundacja, poradnia itp.) zajmującej się diagnozą przemocy seksualnej i udzielaniem pomocy ofiarom przemocy seksualnej.

Sposób zaliczenia stażu:

Psycholog zalicza staż u opiekuna stażu przygotowując analizę przypadku dotyczącą ofiary przemocy seksualnej obejmującą zarówno czynności diagnostyczne jak i planowane działania pomocowo-terapeutyczne. Opiekun stażu zaświadcza odbycie stażu i nabycie umiejętności przewidzianych w programie stażu.

Moduł III

Opiniowanie sędowo-seksuologiczne

Moduł realizowany jest za pomocą kursu specjalizacyjnego teoretycznego, kursu specjalizacyjnego w formie warsztatów praktycznych oraz stażu kierunkowego w instytucji opiniodawczej, stacjonarnym oddziale psychiatrii sądowej lub instytucji ambulatoryjnej wykonujących lecznicze środki zabezpieczające wobec sprawców przestępstw seksualnych.

1. Kurs specjalizacyjny: „Opiniowanie sędowo-seksuologiczne”

Zakres wiedzy teoretycznej

W czasie kursu psycholog opamię przedstawną poniżej wiedzę:

- 1) Specyfika klinicznej, seksuologicznej diagnozy psychologicznej dla celów sądowych, jej prawnokarny i procesowy kontekst.
- 2) Ogólne zasady sporządzania ekspertyzy seksuologicznej dla celów sądowych – przedmiot i zakres ekspertyzy, standardy, procedury diagnostyczne i problemy etyczne.
- 3) Typowe sytuacje i zadania opiniodawcze dotyczące problematyki seksuologicznej w procesie karnym, w tym: seksuolog jako współautor interdyscyplinarnej, kompleksowej opinii sądowej dotyczącej poczytalności i zasadności stosowania środków leczniczo-zabezpieczających wobec sprawców przestępstw seksualnych.
 - a) zasady formułowania opinii dotyczących prognozy kryminologicznej sprawców przestępstw seksualnych – szacowanie ryzyka seksualnej, kryminalnej przemocy i monitorowania go w trakcie oddziaływań leczniczo-rehabilitacyjnych,
 - b) zeznania świadków jako przedmiot opinii sędowo-seksuologicznej,
 - c) ekspertyza seksuologiczna dotycząca wyjaśnień podejrzanych i oskarżonych sprawców przestępstw seksualnych,
 - d) zadania seksuologów sądowych w ramach psychologii śledczej – profilowanie sprawców przestępstw seksualnych.
- 4) Opiniowanie sędowo-seksuologiczne w sprawach rodzinnych i opiekuńczych.
- 5) Opiniowanie sędowo-seksuologiczne w sprawach cywilnych.
- 6) Aktywności eksperkie oparte na dowodach naukowych.

- 7) Profesjonalne, zgodne z obowiązującymi standardami, planowanie i przeprowadzenie badań psychologicznych dla potrzeb opiniodawstwa sądowego.
- 8) Świadomość roli i zadań opiniodawczych w różnych sytuacjach procesowych, zarówno karnych jak i cywilnych.

Czas trwania kursu:

42 godziny (7 dni).

Formy zajęć kursu:

Wykłady teoretyczne.

Sposób zaliczenia kursu:

Sprawdzian pisemny u kierownika kursu.

2. Kurs specjalizacyjny - warsztaty praktyczne: „Opiniowanie sadowo-seksuologiczne”

Zakres wiedzy teoretycznej

W czasie kursu psycholog opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) Standardy opracowywania opinii sadowo-seksuologicznej.
- 2) Metody wykorzystywane w diagnozie na potrzeby ekspertyzy seksuologicznej.
- 3) Problemy etyczne w pracy biegłego seksuologa.
- 4) Opiniowanie kompleksowe – nowe obszary i zasady współpracy diagnostycznej.
- 5) Kryteria oceny dowodu z opinii seksuologicznej.

Zakres umiejętności praktycznych

Oczekuje się, że po ukończeniu kursu psycholog wykaże się umiejętnościami:

- 1) wykorzystywania wiedzy teoretycznej w planowaniu i realizowaniu czynności opiniodawczych w typowych zdaniach biegłego sądowego seksuologa;
- 2) formułowania programów i zadań terapeutyczno-rehabilitacyjnych dla sprawców przestępstw seksualnych, zwłaszcza tych, którzy ujawniają zaburzenia preferencji seksualnych;
- 3) planowania i profesjonalnego przeprowadzania zgodnego z obowiązującymi standardami niezbędnych badań sadowo-seksuologicznych;
- 4) stosowania zasad metodologicznych dotyczących opiniowania sądowego;
- 5) formułowania konkretnych propozycji terapeutyczno-rehabilitacyjnych oraz przewidzianych w przepisach prawnych dotyczących sprawców przestępstw seksualnych;
- 6) szacowania ryzyka powrotności do przestępstwa.

Czas trwania kursu:

24 godziny (4 dni).

Formy zajęć kursu:

Warsztaty praktyczne.

Sposób zaliczenia kursu:

Sprawdzian w formie zadania praktycznego u kierownika kursu.

1. Staż kierunkowy: „Opiniowanie sadowo-seksuologiczne”

Cel stażu:

W czasie stażu psycholog uczestniczy w podstawowych czynnościach diagnostycznych wykonywanych w danej instytucji. W ten sposób przyswaja wiedzę oraz nabywa umiejętności

praktyczne dotyczące opiniodawstwa sędowo-seksuologicznego. W trakcie stażu przygotowuje studium przypadku, będące jednym z warunków zaliczenia.

Zakres umiejętności praktycznych

Oczekuje się, że po ukończeniu stażu psycholog wykaże się umiejętnościami:

- 1) przeprowadzenia klinicznej diagnozy sędowo-seksuologicznej
- 2) samodzielnego sporządzenia ekspertyzy pod nadzorem specjalisty opiekuna.

Czas trwania stażu:

120 godzin = 20 dni roboczych = (1 miesiąc).

Miejsce stażu:

Staż odbywany jest w instytucji wydającej opinie sędowo-seksuologiczne albo w stacjonarnym oddziale psychiatrycznym lub ambulatoryjnej poradni psychiatrycznej wykonujących środki leczniczo-zabezpieczające wobec sprawców przestępstw seksualnych

Sposób zaliczenia stażu:

Psycholog zalicza staż u opiekuna stażu przygotowując przypadek potwierdzający jego kompetencje opiniodawcze oraz umiejętność przeprowadzenia klinicznej diagnozy sędowo-seksuologicznej. Opiekun stażu zaświadcza odbycie stażu i nabycie umiejętności przewidzianych w programie stażu.

V. Blok: SEKSUOLOGIA SPOŁECZNA I KULTUROWA

1. Założenia organizacyjno-programowe

Blok specjalistyczny w zakresie psychologii klinicznej zaburzeń psychicznych realizowany jest w formie 4 modułów obejmujących 6 kursów specjalizacyjnych.

2. Liczba godzin szkolenia w zakresie bloku seksuologia społeczna i kulturowa

Blok seksuologia sędowa realizowany jest w czasie 120 godzin (20 dni roboczych).

3. Szczegółowy zakres wiedzy teoretycznej i wykaz umiejętności praktycznych

A. Zakres wiedzy teoretycznej będącej przedmiotem szkolenia w bloku: seksuologia społeczna i kulturowa

Oczekuje się, że po ukończeniu szkolenia psycholog wykaże się wiedzą:

- 1) Znajomość współczesnych badań nad płcią kulturową.
- 2) Znajomość dróg socjalizacji płciowej w rodzinie we wczesnym dzieciństwie oraz wzorców kobiecości i męskości z perspektywy historycznej i współczesnej.
- 3) Znajomość wpływu podstawowych instytucji społecznych (rodzina, szkoła, media, prawo) na seksualność człowieka.
- 4) Znajomość wpływu wybranych zjawisk społecznych (prostyucja, pornografia) na seksualność człowieka.
- 5) Znajomość zależności między rozwojem technologii a seksualnością człowieka.

B. Wykaz umiejętności praktycznych będących przedmiotem szkolenia w bloku seksuologia społeczna i kulturowa

Oczekuje się, że po ukończeniu szkolenia psycholog wykaże się umiejętnościami:

- 1) rozróżniania biologicznych podstaw kształtowania się płci od dróg kształtowania się płci kulturowej oraz umiejętność określenia zależności między nimi;
- 2) rozumienia znaczenia różnych typów płci dla rozwoju i funkcjonowania społecznego (seksualnego) człowieka;
- 3) wskazywania znaczenia czynnika płci dla wyboru miejsca człowieka w społeczeństwie;
- 4) rozumienia związków między seksualnością a wybranymi głównymi instytucjami, zjawiskami społeczno – kulturowymi i rozwojem technologii.

4. Moduły bloku seksuologia społeczna i kulturowa

Moduł I

Płeć kulturowa jako element tożsamości człowieka

Moduł realizowany jest za pomocą kursu specjalizacyjnego teoretycznego i kursu specjalizacyjnego w formie warsztatów praktycznych.

1. Kurs specjalizacyjny: „Płeć kulturowa jako element tożsamości człowieka”

Zakres wiedzy teoretycznej

W czasie kursu psycholog opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) Natura vs kultura:
 - a) pojęcie płci biologicznej i kulturowej oraz wzajemne między nimi relacje,
 - b) pojęcie płci, tożsamości i roli płciowej.
- 2) Współczesne badania nad płcią kulturową:
 - a) funkcjonalizm strukturalny,
 - b) feministyczna socjologia płci kulturowej (feminizm pierwszej i drugiej fali, feminizm współczesny).
- 3) Drogi kształtowania się płci kulturowej:
 - a) socjalizacja płciowa w rodzinie we wczesnym dzieciństwie (język, ubrania, zabawki, interakcje między rodzicami a dziećmi, wizerunki w literaturze dla dzieci)
 - b) wczesna i późna socjalizacja w grupie rówieśniczej (opieka przedszkolna i szkolna)
 - c) jednakowe vs odrębne ścieżki kształcenie dziewcząt i chłopców
 - d) używanie języka i mass mediów jako czynników kształtujących płeć kulturową
 - e) wzorce kobiecości i męskości z perspektywy historycznej i współczesnej
- 4) Płeć biologiczna, kulturowa i role płciowe a zdrowie seksualne (podatność na choroby, opieka zdrowotna, umieralność).
- 5) Seksizm w placówkach leczących, religii, finansach.

Zakres umiejętności praktycznych

Oczekuje się, że po ukończeniu kursu psycholog wykaże się umiejętnościami:

- 1) przedstawienia biologicznych podstaw kształtowania się płci biologicznej i dróg kształtowania się płci kulturowej oraz zależności między nimi;
- 2) rozumienia znaczenia różnych typów płci dla rozwoju i funkcjonowania społecznego (seksualnego) człowieka;

- 3) przedstawienia różnych wzorców kobiecości i męskości;
- 4) przedstawienia i rozumienia zależności między płcią a zdrowiem seksualnym.

Czas trwania kursu:

24 godziny (4 dni).

Formy zajęć kursu:

Wykłady teoretyczne.

Sposób zaliczenia kursu:

Sprawdzian pisemny u kierownika kursu.

2. Kurs specjalizacyjny - warsztaty praktyczne: „Kobiecość i męskość”

Zakres wiedzy teoretycznej

W czasie kursu psycholog opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) Współczesne wzorce kobiecości i męskości oraz ich znaczenie dla wyboru własnego miejsca w społeczeństwie.
- 2) Drogi kształtowania się własnej kobiecości i męskości:
 - a) w okresie dzieciństwa,
 - b) w okresie dorastania,
 - c) w okresie dorosłości.
- 3) Bliższa i dalsza nisza ekologiczna wpływająca na własną kobiecość i męskość.
- 4) Znaczenie wzorca kobiecości i męskości dla wykonywania zawodu seksuologa: czynniki ryzyka i szanse rozwojowe.
- 5) Kobiecość i męskość a seksizm w różnych postaciach i kontekstach.

Zakres umiejętności praktycznych

Oczekuje się, że po ukończeniu kursu psycholog wykaże się umiejętnościami:

- 1) przedstawienia własnej kobiecości i męskości;
- 2) przedstawienia czynników nadających indywidualny kształt własnej kobiecości i męskości;
- 3) przedstawienia wpływu własnej kobiecości i męskości na wybór własnego miejsca w społeczeństwie;
- 4) przedstawienia znaczenia wzorca kobiecości i męskości dla wykonywania zawodu seksuologa: konsekwencje krótko i długotrwałe;
- 5) różnicowania wzorców kobiecości i męskości od seksizmu w różnych postaciach i kontekstach.

Czas trwania kursu:

24 godziny (4 dni).

Formy zajęć kursu:

Warsztaty praktyczne.

Sposób zaliczenia kursu:

Sprawdzian w formie zadania praktycznego u kierownika kursu.

Moduł II

Instytucje społeczne kształtujące i regulujące seksualność

Moduł realizowany jest za pomocą kursu specjalizacyjnego.

1. Kurs specjalizacyjny: „Instytucje społeczne kształtujące i regulujące seksualność”

Zakres wiedzy teoretycznej

W czasie kursu psycholog opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) Seksualność jako element kultury.
- 2) Społeczno – kulturowe funkcje seksualności człowieka.
- 3) Wpływ rodziny na kształtowanie seksualności człowieka i seksualność w rodzinie.
- 4) Wpływ religii na kształtowanie seksualności człowieka i znaczenie seksualności dla religii.
- 5) Wpływ szkoły i innych instytucji edukacyjnych na kształtowanie seksualności człowieka.
- 6) Wpływ prawa na kształtowanie seksualności człowieka.
- 7) Seksualność w mediach i wpływ mediów na kształtowanie seksualności człowieka.
- 8) Wiedza o wpływie kultury na seksualność.
- 9) Znajomość związków między seksualnością a wybranymi głównymi instytucjami społeczno – kulturowymi.

Czas trwania kursu:

24 godziny (4 dni).

Formy zajęć kursu:

Wykłady teoretyczne.

Sposób zaliczenia kursu:

Sprawdzian pisemny u kierownika kursu.

Moduł III

Zjawiska społeczne kształtujące i modyfikujące seksualność

Moduł realizowany jest za pomocą kursu specjalizacyjnego.

1. Kurs specjalizacyjny: „Zjawiska społeczne kształtujące i modyfikujące seksualność”

Zakres wiedzy teoretycznej

W czasie kursu psycholog opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) Prostytycja jako problem społeczny, moralny i zdrowotny:
 - a) historyczne tło prostytucji (świeckiej i sakralnej),
 - b) współczesne oblicza prostytucji w dobie rozwoju techniki,
 - c) skala i charakter prostytucji w świetle badań,
 - d) typologia prostytucji i osób świadczących odpłatne usługi seksualne,
 - e) związki prostytucji i seks biznesu,
 - f) specyfika prostytucji nieletnich i jej stymulatory,
 - g) związki prostytucji z przestępczością (stręczycielstwo, sutenerstwo, kuplerstwo, handel żywym towarem),
 - h) pomoc i interwencja wobec osób zajmujących się prostytucją (profilaktyka, zapobieganie, destygmatyzacja, edukacja, streetworking).

- 2) Pornografia jako problem społeczny, moralny i zdrowotny:
 - a) terminologia związana z pornografią i zjawiskami jej pokrewnymi,
 - b) współczesne oblicza pornografii w dobie rozwoju techniki,
 - c) klasyfikacja materiałów pornograficznych,
 - d) przemysł pornograficzny, kanały dystrybucji i oddziaływanie na seksualność człowieka,
 - e) konsekwencje produkowania i korzystania z pornografii,
 - f) treści pornograficzne z udziałem nieletnich (dzieci i młodzieży),
 - g) pomoc i interwencja wobec ofiar (profilaktyka, zapobieganie, edukacja, terapia).
- 3) Zjawisko prostytucji, pornografii oraz zjawisk pokrewnych wraz z ich uwarunkowaniami i konsekwencjami.

Zakres umiejętności praktycznych

Oczekuje się, że po ukończeniu kursu psycholog wykaże się umiejętnościami:

- 1) planowania pomocy dla ofiar prostytucji i pornografii;
- 2) różnicowania wpływów prostytucji i pornografii w zależności od czynników podmiotowych i kontekstualnych;
- 3) odróżniania materiałów o treści pornograficznych od materiałów erotycznych i neutralnych;
- 4) odróżniania materiałów o treści pornograficznej z udziałem dzieci.

Czas trwania kursu:

12 godzin (2 dni).

Formy zajęć kursu:

Wykłady teoretyczne.

Sposób zaliczenia kursu:

Sprawdzian pisemny u kierownika kursu.

Moduł IV

Rozwój technologii a seksualność

Moduł realizowany jest za pomocą kursu specjalizacyjnego teoretycznego i kursu specjalizacyjnego w formie warsztatów praktycznych.

1. Kurs specjalizacyjny: „Rozwój technologii a seksualność”

Zakres wiedzy teoretycznej

W czasie kursu psycholog opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) Internet a seksualność.
- 2) Wirtualna rzeczywistość a seksualność.
- 3) Znaczenie szybkiego rozwoju technologicznego dla seksualności człowieka.
- 4) Świadomość znaczenia wirtualnej rzeczywistości dla kształtowania seksualności człowieka.
- 5) Rozumienie związków między rozwojem technologicznym a seksualnością.

Czas trwania kursu:

12 godzin (2 dni).

Formy zajęć kursu:

Wykłady teoretyczne.

Sposób zaliczenia kursu:

Sprawdzian pisemny u kierownika kursu.

2. Kurs specjalizacyjny - warsztaty praktyczne: „Rozwój technologii a seksualność”

Zakres wiedzy teoretycznej

W czasie kursu psycholog opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) Diagnoza seksuologiczna online.
- 2) Pomoc seksuologiczna online.
- 3) Zastosowanie wirtualnej rzeczywistości w pomocy seksuologicznej.
- 4) Edukacja seksuologiczna online.

Zakres umiejętności praktycznych

Oczekuje się, że po ukończeniu kursu psycholog wykaże się umiejętnościami:

- 1) przeprowadzania diagnozy seksuologicznej online;
- 2) planowania i udzielania pomocy seksuologicznej online;
- 3) wykorzystywania wirtualnej rzeczywistości w pomocy seksuologicznej;
- 4) przeprowadzania edukacji seksuologicznej online.

W wyniku kształcenia psycholog nabeździe umiejętności praktyczne pozwalające zastosowanie nowych technologii w toku realizacji zadań psychoseksuologa.

Czas trwania kursu:

24 godziny (4 dni).

Formy zajęć kursu:

Warsztaty praktyczne.

Sposób zaliczenia kursu:

Sprawdzian w formie zadania praktycznego u kierownika kursu.

Kurs jednolity

Kurs specjalizacyjny: „Prawo medyczne”

Cel kursu

Oczekuje się, że psycholog po ukończeniu kursu wykaże się znajomością podstawowych przepisów prawa w zakresie wykonywania zawodu psychoseksuologa oraz odpowiedzialności.

Zakres wymaganej wiedzy

- 1) zasady sprawowania opieki zdrowotnej w świetle Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) zasady wykonywania działalności leczniczej:
 - a) świadczenia zdrowotne,
 - b) podmioty lecznicze – rejestracja, zasady działania, szpitale kliniczne, nadzór,
 - c) nadzór specjalistyczny i kontrole;
- 3) zasady wykonywania zawodu psychoseksuologa:
 - a) definicja zawodu psychoseksuologa,
 - b) prawo wykonywania zawodu psychoseksuologa,
 - c) uprawnienia i obowiązki zawodowe psychoseksuologa,
 - d) kwalifikacje zawodowe,

- e) eksperyment medyczny,
- f) zasady prowadzenia badań klinicznych,
- g) dokumentacja medyczna,
- h) prawa pacjenta a powinności psychoseksuologa;
- 4) zasady powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego:
 - a) prawa i obowiązki osoby ubezpieczonej i lekarza ubezpieczenia zdrowotnego,
 - b) organizacja udzielania i zakres świadczeń z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego,
 - c) dokumentacja związana z udzielaniem świadczeń z tytułu ubezpieczenia;
- 5) zasady działania samorządu zawodowego psychologów:
 - a) zadania Krajowej Izby Psychologów i regionalnych izb psychologów,
 - b) prawa i obowiązki członków samorządu psychologów,
 - c) odpowiedzialność zawodowa psychoseksuologa – postępowanie wyjaśniające przed rzecznikiem odpowiedzialności zawodowej, postępowanie przed sądem;
- 6) odpowiedzialność prawna psychoseksuologa – karna, cywilna:
 - a) odpowiedzialność karna (nieudzielenie pomocy, działanie bez zgody, naruszenie tajemnicy),
 - b) odpowiedzialność cywilna (ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej).

Forma zaliczenia kursu:

Sprawdzian z zakresu wiedzy objętej programem kursu, przeprowadzane przez kierownika naukowego kursu.

Czas trwania kursu:

12 godzin (2 dni).

3. FORMY I METODY SAMOKSZTAŁCENIA

Psycholog realizujący szkolenie specjalizacyjne w dziedzinie psychoseksuologii powinien systematycznie kształcić się pogłębiać wiedzę przez stałe śledzenie literatury fachowej a także korzystać z innych form zdobywania wiedzy wskazanych przez kierownika specjalizacji.

A. Przygotowanie pracy pogładowej

Psycholog zobowiązany jest do przygotowania pod kierunkiem kierownika specjalizacji pracy pogładowej z dziedziny psychoseksuologii lub pracy oryginalnej.

B. Uczestniczenie w działalności edukacyjnej towarzystw naukowych

Psycholog powinien brać udział we wskazanych przez kierownika specjalizacji wybranych posiedzeniach szkoleniowych, konferencjach lub innych formach kształcenia, organizowanych przez odpowiednie towarzystwa naukowe, dotyczących problematyki psychoseksuologii.

C. Studiowanie piśmiennictwa

Psycholog w toku całego szkolenia specjalizacyjnego jest zobowiązany pogłębiać wiedzę przez stałe śledzenie i studiowanie literatury fachowej polskiej i obcojęzycznej dotyczącej psychoseksuologii.

4. METODY OCENY WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNYCH

A. Kolokwia i sprawdziany umiejętności praktycznych

Psycholog w czasie szkolenia specjalizacyjnego zdaje poniższe zaliczenia:

- 1) sprawdzian po każdym kursie specjalizacyjnym z zakresu wiedzy objętej programem kursu - u kierownika naukowego kursu;

- 2) kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej i sprawdzian umiejętności praktycznych objętych programem stażu kierunkowego - u opiekuna stażu kierunkowego;
- 3) kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem danego modułu u kierownika specjalizacji;

B. Ocena pracy pogładowej

Oceny i zaliczenia przygotowanej przez osobę specjalizującą się pracy pogładowej lub oryginalnej dokonuje kierownik specjalizacji.

C. Ocena uczestniczenia w działalności edukacyjnej towarzystw naukowych

Zaliczenia uczestniczenia w wybranych formach kształcenia organizowanych przez odpowiednie towarzystwa naukowe dokonuje kierownik specjalizacji w oparciu o zaświadczenie towarzystwa naukowego.

D. Ocena znajomości piśmiennictwa

Psycholog przedstawia sprawozdanie z przeglądu literatury fachowej - jeden raz w roku. Oceny dokonuje kierownik specjalizacji.

II. STANDARDY SZKOLENIA SPECJALIZACYJNEGO

1. Liczba i kwalifikacje kadry dydaktycznej

- 1) Szkolenie specjalizacyjne może być prowadzone przez jednostkę szkolącą, która prowadzi działalność odpowiadającą profilowi szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie psychoseksuologii i została wpisana na listę jednostek posiadających akredytację.
- 2) Jednostka szkoląca zapewnia kadrę dydaktyczną posiadającą merytoryczną wiedzę i umiejętności praktyczne związane z realizowanym programem specjalizacji, stanowiącą gwarancję wysokiego poziomu szkolenia specjalizacyjnego.
- 3) Szkolenie specjalizacyjne powinno odbywać się na poziomie akademickim i może być prowadzona przez jednostkę, która spełnia następujące warunki:
 - a) prowadzi działalność umożliwiającą realizację kursów specjalizacyjnych i odbywanie staży kierunkowych przewidzianych w programie szkolenia specjalizacyjnego,
 - b) zawarła porozumienia z innymi podmiotami dotyczącymi prowadzenia kursów specjalizacyjnych lub staży kierunkowych określonych w programie szkolenia specjalizacyjnego, których prowadzenia nie może zapewnić w ramach swojej struktury organizacyjnej,
 - c) zatrudnia co najmniej dwóch specjalistów psychoseksuologów, którzy mogą pełnić rolę kierownika specjalizacji, albo osoby, posiadające decyzję ministra właściwego do spraw zdrowia o uznaniu dotychczasowego doświadczenia zawodowego lub dorobku naukowego psychologa za równoważny ze zrealizowaniem programu szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie psychoseksuologii, albo osoby, którym minister właściwy do spraw zdrowia powierzył, w drodze decyzji, obowiązki specjalisty w dziedzinie psychoseksuologii.
 - d) zapewnia odpowiednio wykwalifikowane osoby stanowiące kadrę dydaktyczną (psychologów, lekarzy, innych specjalistów), które będą realizować zajęcia dydaktyczne przewidziane w programie specjalizacji lub ma zawarte odpowiednie umowy z innymi instytucjami na realizację takich zadań.

- 4) Kierownikiem specjalizacji może być osoba posiadająca tytuł specjalisty w dziedzinie psychoseksuologii albo osoba, posiadająca decyzję ministra właściwego do spraw zdrowia o uznaniu dotychczasowego doświadczenia zawodowego lub dorobku naukowego psychologa za równoważny ze zrealizowaniem programu szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie psychoseksuologii, albo osoba, której minister właściwy do spraw zdrowia powierzył, w drodze decyzji, obowiązki specjalisty w dziedzinie psychoseksuologii.
- 5) Opiekunem stażu kierunkowego może być osoba posiadająca tytuł specjalisty w dziedzinie psychoseksuologii lub dziedzinie pokrewnej albo osoba posiadająca decyzję ministra właściwego do spraw zdrowia o uznaniu dotychczasowego doświadczenia zawodowego lub dorobku naukowego psychologa za równoważny ze zrealizowaniem programu szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie psychoseksuologii albo osoba, której minister właściwy do spraw zdrowia powierzył, w drodze decyzji, obowiązki specjalisty w dziedzinie psychoseksuologii.

2. Baza dydaktyczna do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego

- 1) Baza dydaktyczna do prowadzenia kursów specjalizacyjnych i staży kierunkowych powinna być dostosowana do liczby osób realizujących szkolenie specjalizacyjne. Jednostka szkoląca zapewnia odpowiednie miejsca realizacji kursów specjalizacyjnych i staży kierunkowych, wyposażone w sprzęt niezbędny do nabywania wiedzy i kształcenia umiejętności praktycznych objętych programem specjalizacji:
 - a) sale seminaryjno-wykładowe i ćwiczeniowe wyposażone w rzutnik multimedialny, komputer i niezbędne pomoce dydaktyczne,
 - b) pracownie wyposażone w sprzęt i aparaturę niezbędne do realizacji programu kursu specjalizacyjnego lub stażu kierunkowego,
 - c) bibliotekę posiadającą niezbędne piśmiennictwo, dostęp do Internetu.
- 2) Kursy specjalizacyjne i staże kierunkowe objęte programem specjalizacji może realizować jednostka szkoląca w ramach swojej struktury organizacyjnej lub mogą realizować inne podmioty, z którymi jednostka szkoląca zawarła porozumienie na realizację określonych kursów specjalizacyjnych lub staży kierunkowych.
- 3) Miejszem podstawowego stażu specjalizacyjnego (miejszem zdobywania niezbędnego doświadczenia zawodowego) jest miejsce pracy.

3. Sposób realizacji programu szkolenia specjalizacyjnego

- 1) Jednostka szkoląca zapewnia sprawną organizację procesu dydaktycznego oraz prowadzi w sposób ciągły wewnętrzny system oceny jakości szkolenia specjalizacyjnego.
- 2) Realizacja programu szkolenia specjalizacyjnego uwzględnia aktualną wiedzę, osiągnięcia teorii i praktyki oraz wyniki badań naukowych istotnych dla szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie psychoseksuologii.
- 3) Dobór metod kształcenia jest właściwy dla realizowanych celów kształcenia;
- 4) Realizacja programu szkolenia specjalizacyjnego odbywa się na podstawie harmonogramu zajęć opracowanego w formie pisemnej.
- 5) Szkolenie specjalizacyjne odbywa się poprzez uczestniczenie w kursach specjalizacyjnych, udział w stażach kierunkowych w wytypowanych instytucjach, samokształcenie drogą studiowania piśmiennictwa oraz nabywanie doświadczenia w wyniku realizacji zadań praktycznych.

- 6) Poszczególne etapy realizacji programu szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie psychoseksuologii związane są z kolejnymi blokami i modułami nauczania w tym z kursami i stażami kierunkowymi realizowanymi w określonej liczbie godzin i dni roboczych:
 - a) blok podstawowy obejmuje 3 moduły w tym 3 kursy specjalizacyjne, realizowane w czasie 24 godzin (4 dni),
 - b) blok seksuologia rozwojowa obejmuje 4 moduły w tym 8 kursów specjalizacyjnych i 1 staż kierunkowy, w czasie 312 godzin (52 dni),
 - c) blok seksuologia kliniczna obejmuje 3 moduły w tym 5 kursów specjalizacyjnych i 1 staż kierunkowy, realizowane w czasie 504 godzin (84 dni),
 - d) blok seksuologia sądowa obejmuje 3 moduły w tym 6 kursów specjalizacyjnych i 3 staże kierunkowe; realizowane w czasie 522 godzin (87 dni),
 - e) blok seksuologia społeczna i kulturowa obejmuje 4 moduły w tym 6 kursów specjalizacyjnych, realizowane w czasie 120 godzin (20 dni).
- 7) Ocena wiedzy i nabytych umiejętności uwzględnia wiedzę i umiejętności praktyczne określone w programie szkolenia specjalizacyjnego.
- 8) Jednostka szkoląca prowadzi dokumentację przebiegu szkolenia specjalizacyjnego.

4. Wewnętrzny system oceny jakości kształcenia.

Dla właściwego przebiegu procesu kształcenia poszczególne jednostki szkolące dokonują analizy i oceny zdobywanych wiadomości i umiejętności na podstawie informacji zbieranych od psychologów realizujących szkolenie specjalizacyjne i od kadry dydaktycznej. Osoby realizujące szkolenie specjalizacyjne będą objęte sondażem (drogą anonimowej ankiety) o poziomie i jakości kształcenia (przygotowaniu kadry, bazy, programu itp.). Przedmiotem oceny jakości szkolenia specjalizacyjnego będzie w szczególności:

- 1) realizacja programu specjalizacji, organizacja i przebieg szkolenia specjalizacyjnego, harmonogram kursów specjalizacyjnych staży kierunkowych i innych form kształcenia, sposób oceniania wiedzy i umiejętności praktycznych;
- 2) stopień przydatności przekazywanej psychologom wiedzy oraz umiejętności praktycznych;
- 3) sposób prowadzenia zajęć, stosowane metody kształcenia i pomoce dydaktyczne.

Na podstawie wyników sondażu proces szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie psychoseksuologii będzie w razie potrzeby modyfikowany.